

: Posamezna številka 6 vinarjev :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 10. dopoldne. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvo mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1.70. Za izposojnino celoletno K 30.—. — Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

Uredništvo in upravnistvo je v Frančiškanski ulici 8. Opolisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopolisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 303.

Nasim cenjenim izvenljubljskim naročnikom.

Naročnina znaša celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.— in mesečno K 1.70. To je sicer napisano na čelu lista, ali mnogi pošiljajo po K 1.50 in hočejo, da se jim za to ceno pošilja list cel mesec.

Plačuje se naročnina povsod vnaprej, kar je tudi edino pravilno. Na naročila brez istočasno vposlane naročnine se v bodoče sploh ne bomo mogli več ozirati.

Sploh prosimo naše cenjene naročnike, da bi se držali pri plačevanju naročnine reda, ker s tem olajšajo nam delo, njim se pa ni treba bati, da bi jim bilo pošiljanje lista, ako ne bi bila plačana naročnina, ustavljeno. Naglašamo to sedaj, ker je blizu 10. dan v mesecu, ko ustavimo pošiljanje lista vsem onim, ki do tega dneva ne podaljšajo naročnine.

Upravnistvo „Jutra“.

Rusko vprašanje.

Imeli smo priliko govoriti s pripadnikom ruske revolucionarne stranke. Govorili smo tudi o zadnjih dogodkih v Kijevu, o Stolypinu in njegovem nasledniku Kokovcu.

„Kako si sodite o Stolypinu?“

„O Stolypinu se je slišalo mnogo dobrega in so ga slavili kot velikega državnika — toda resnica je, da je bilo pod njim izvršenih več smrtnih obsodb, kakor sploh kdaj prej. To je bil tudi vzrok, da se je nanj izvršil atentat.“

„Dr. Kramar piše v „Narodnih Listih“, da je bil velik moč — z velikimi napakami, da je Rusija v njem izgubila veliko moč. Bil je mož, ki se je zavedal svoje dolžnosti, in je delal, kakor mu je velevala dolžnost. Vobče se je smatral čin Bagrova za blazno dejanje, ki bo več škodovalo, nego koristilo in sicer obem stranem: Rusiji in revoluciji. Tudi mi smo tega mnenja. Pri nas se je splošno obsojalo postopanje revolucionarjev, kajti s tem pripravljajo le še hujšo reakcijo.“

„Resnica je, da je hotel Stolypin zadušiti revolucijo popolnoma. Naj vam pojasnim to s sledečimi številkami: L. 1901 je znašal proračun za policijo 23 milijonov rubljev, l. 1906 pa že 52.4 milijonov rubljev. L. 1910 je bilo treba za policijo 59.6 milijonov rubljev — sedaj pa so sklenile reforme, po katerih bo treba za policijo okroglo 100 milijonov rubljev. Torej se je zvišala svota od l. 1901 za 437 procentov. Tako so se pri nas razmere zboljšale. Doslej je bilo po mestih 26.665 policijskih oseb, poslednjih jih bo 36.851, po deželi je imela policija doslej 43.811 svojih službnikov, sedaj jih bo 49.565. Tako bo prišel v mestu 1 policaj na 400 ljudi, po kmetih na 2000. Policijski načelnik je imel doslej 4440 rubljev na leto, poslednjemu bo imel 7020 rubljev, policijski nadzornik je imel doslej 1009 rubljev, sedaj bo imel 1600 rubljev, navadni stražnik je imel doslej 525 rubljev, sedaj bo imel 826 rubljev. Ta policijska armada je bila določena, da zatrpe zadnje ostanke revolucije in da pademo nazaj. Kaj pravite k temu?“

„Tudi sedaj ne bo boljše, ko je

padel Stolypin. O Kokovcu se slišijo tu pa tam laskave besede — v splošnem pa se sodi, da bo nadaljeval delo svojega prednika. Gotovo pa je, da ne bo izpreminjal tega, kar lahko služi njemu v korist in bo sprejel policijo v svojo službo ter skušal dovršiti, kar je začel Stolypin.“

„To se mu ne bo posrečilo. Pri nas se da revolucija za čas potlačiti, toda za vselej je ni mogoče uničiti, najmanj pa s takimi sredstvi, kakor je hotel Stolypin. V tem tudi Kokovec ne bo dosegel večjih uspehov. Videli ste, kako so padali drug za drugim: Plehve, Sipjagin, Trepov, knez Sergej in sedaj Stolypin. Kokovec torej ve, kaj ga čaka.“

„Zato se bo znal primerno zavarovati in se ne bo bal svarilnih zgledov. Tudi Stolypin so strašili z atentatom takoj, ko je bil napovedal boj revoluciji, vključno temu je nadaljeval svoje delo. Uničiti revolucijo je smatral za svojo dolžnost.“

„Vsak ima svoje dolžnosti. Pogledajte Bagrova; to je tip ruskega revolucionarja, izvršil je po dolžnosti, kar mu je bilo naročeno. Smrtno obsodbo je sprejel z železno mirnostjo, tako so pisali listi. Tudi z rabinom ni hotel razgovora vpričo nadzornika. Umrl je v zavesti, da je izpolnil svojo dolžnost.“

„Tudi Stolypin je umiral v tej zavesti. Kdo je torej imel prav?“

„Oba.“

„To ni mogoče.“

„Zakaj bi ne bilo. Njihove dolžnosti so izhajale iz različnih stališč in nazorov. Stolypin je hotel služiti državi Rusiji, Bagrov pa svobodni Rusiji.“

„Ali katera mislite, da je boljša za ruski narod.“

„Gotovo svobodna Rusija.“

„Toda sedaj, v tem trenutku.“

„Mi na to ne mislimo, mi mislimo na bodočnost. Sploh pri vas niste vajeni gledati stvari pod višjim vidikom. Vi vidite samo svoje ozke razmere, vsakdanje dogodke, ne pa onih velikih idej, ki vodijo ruske revolucionarje.“

„Dovolite, da o tem povem svoje mnenje. Po mojem — prečital sem par del o ruski revoluciji — se ne gre pri današnjem položaju ruske re-

volucije več za blagor naroda, za svobodo Rusije, za prosveto ruskega ljudstva, ampak je to le medsebojni boj med revolucionarji in policijo; maščevanje in zločinstvo, ki ne prinaša niti Rusiji, niti ruskemu narodu nikakih uspehov na polju gospodarske in duševne kulture, kajti narod je daleč od vsega tega in se bori z vsakdanjimi razmerami; vlada pa je tega boja vesela, ker s tem opravičuje svoje reakcionarne naprave. V nekem oziru je torej imel Stolypin prav, ko je proglasil svoj boj proti revoluciji in je pripravljaj gospodarske reforme, ki so sedaj pred vsem važne.“

„Imate prav. Toda namesto gospodarskih reform je prišlo pomnoženje policije in resnica je, da se je postopalo proti vsem, ki so želeli reform, naravnost kruto. Padlo je mnogo nedolžnih žrtev, mnogo teh ljudi bi lahko dobro služilo domovini. Gotovo je, da je v atentatih mnogokrat čin maščevanje, a nihče ne more trditi, da bi tu ne šlo za višje ideje.“

„Resnica je, da so lahko pri tem višje ideje. Toda te se z umori ne uresničujejo. Mi smo tudi morali preživeti vse poskuse reakcije; avstrijski narodi — posebno slovanski — so morali mnogo trpeti v letih po letu 1848, ko se je vrnil absolutizem z vsemi svojimi slabimi napravami. Toda minilo je brez atentatov. Inteligenca je šla na delo med ljudstvo in počasi smo izpeljali iz onih moreh razmer.“

„Pri vas je bilo drugače — nego pri nas.“

„Ne mnogo. Vi le preradi vidite evropsko svobodo z najlepše strani. Toda vi gledate od daleč in vidite — premalo. Revolucija se je danes preživela, ljudje so postavili vse nade na delo. V tem bo rešitev. Vaša revolucija se pogosto smatra kot delo židovske propagande; žrtve padajo na obeh straneh — pri tem pogosto propadejo delavni in nadarjeni ljudje, ki bi morebiti vključno sedanjim razmeram lahko sodelovali pri delu za povzdigo Rusije.“

„To pri sedanjih razmerah ni mogoče. Dogodki na univerzah in drugod vas lahko pouče.“

„To mnenje se mi ne zdi pravo. Vi živite kakor hipnotizirani in vidite le eno pot: pot čina. Za svojo osebo sem prepričan, da je evangelij Leva Tolstega boljši: ne uničuj zlega z zlim.“

„Potem bi zlo zmagalo. Mi pa moramo kazati na junake, ki so padli v boju za svobodo.“

„O vrednosti tega junaštva se da dvomiti. Vi mislite, da se borite zoper sistem, ako ubijate osebe; zadnji časi pa kažejo, da revolucija ne zmaguje.“

„Toda revolucija bo zmagala gotovo. Prej ali slej.“

„In potem?“

„O tem se ne vprašamo, ker drugo pride samo po sebi, ko bo strl absolutizem. Danes moramo mi leni

Evropi v marsičem dajati zgled. Mi se borimo za človeštvo, vam je to tuje.“

„Dovolite, da vas spomnim na neko dramo „Moloh“. Tam v dramu se mlad študent bori v revoluciji za človeštvo — ko pade, naroča ironično: pozdravite mi človeštvo. Vi smatrate Bagrova za junaka. Nam bi se zdelo nesmiselno za druge dati življenje na tak način. Kaj ima od tega, da je včeraj ustrelil Stolypina, danes pa mora sam na vislice.“

„Vidite, to je naš idealizem, ki ga vi ne razumete, v luči onih jasnih vodilnih idej je življenje enega človeka — nič. Zato naši ljudje tako umirajo. Oni se zavedajo, da so le člen ene velike verige, po kateri gredo nazgor; umirajo v prepričanju, da je njih žrtev na korist skupnosti. Vaša mladina ni zmožna teh žrtev.“

„Ker so nepotrebne. Ako bi med vas prišlo prepričanje, da ubijate in umirate zastoj, da so vse žrtve zaman ...“

„Mi verujemo nase in na našo zmago. Ta vera je naša sila. V tej veri leži tudi vzrok, da ne izbiramo sredstev.“

„Mnogi vaših ljudi so sami člani policije, tako gojite zlo. Mnogokrat se zgodi, da ubijete človeka, ki ni kriv. Sploh — revolucija je zlo, ki škoduje prav tistemu ljudstvu, ki ga hočete osvoboditi.“

„Tako sodite vi, mi nasprotno vidimo v nji rešitev. Zato je moral pasti tudi Stolypin, dasi je imel svoje dobre strani. O Kokovcu smo mnenja, da je reakcionar in s tem je dano stališče.“

„Ali mislite, da je Bagrov hotel ustreliti carja?“

„Mislim, da ne. Atentat je bil namenjen na Stolypina, vprašanje pa je, če ni Bagrov imel svojih namenov. Car je mogel zopet videti, kam vodi nasilje. Mogel se je prepričati, da iskra revolucije še ni zadušena, ampak da tli in čaka samo na priložnost. Tudi Stolypinov naslednik mora računati s tem, če hoče, da ga ne zadene ista usoda.“

„Casopisi pišejo, da je želeli, da bi po Stolypinovi smrti prišli še bolj žalostni časi za Rusijo. — To bi bil uspeh zadnjega atentata.“

„To je odvisno od bodoče vlade. Za trenutek lahko nastane še hujša reakcija, toda v bodočnosti bo zmaga naša.“

Iz slovenskih krajev.

Iz Gorice. Na različne dopise v Soči, Edinosti in Gorici, v katerih se kritikuje goriško (ne slovensko) trgovstvo, smo dali v „Jutru“ majhen odgovor. Na tega se je edino „Gorica“ na pameten način odzvala, namreč na ta način, da je sploh molčala. Zdaj pa pogledimo druga dva lista: Soča je na naša očitanja, da je v štev. 53. vabila na bojkot slovenskih trgovcev, odgovorila z dolgovoznim člankom v

katerem razlaga, kako se morajo njen dopisi pravzaprav razumeti. Edinost pa je ubrala zlato srednjo pot. Svoj članek „Slovenska trgovina in obrt v Gorici“ je razdelila na dva dela: v prvem odgovarja na naš dopis — potem pride pika — zatem nadaljuje članek strogo ekonomično. Mi smo v „Jutru“ trdili, da se gospodarskih vprašanj ne more reševati na ta način, da se spravljajo zasebne zadeve posameznikov v javnost in skuša s tem nasilstvom poboljšati trgovstvo v splošnem; to bo pa morda vsak pameten človek razumel, kaj smo hoteli s tem reči, samo dopisunec „Edinosti“ ne in gospod urednik „Soče“ ne.

Trdili smo, da nam ti časopisi s svojim nepremišljenim kritiziranjem delajo veliko škodo in da so pri tem postopali lopovski ali pa neumni. Ako trdi Soča, da s svojim člankom ni napravila nikake škode, je ta trditev ali naravnost naivna, ali pa zlobna? „Soča“ navaja v svoji številki 55 izrečno, da je dobil Slovenec pri dveh trgovcih, pri čifutu in Lahu boljše blago kot pri Slovencu, kateri ga je pa še navrh opeharil. Res je, da je ta dopis v zvezi z prejšnjim, a „Soča“ naj pomisli, da jo dabi v roke tudi lahko človek, ki ni čital prvega dopisa „z dežele“. Kak utis bo napravil dotični članek na njega? Ali ni to naravnost bojkotiranje slovenskih trgovin? Ali misli morda dopisunec, da se navadi vsak človek „Sočo“ iz glave, in da ni mogoče, da bi dobil posamezno številko v roke? Beži, beži. Sicer se pa prav po nepotrebnem skrivaš za g. lastnikom lista, a mi vi vemo, da on nima časa pregledovati dopise, ki pridejo iz — dežele —, sicer jih ne bi bilo v „Soči“ in „Edinosti“? Tej že ni prav, da kupujemo našim ženam svilnate obleke! ali naj jim kupujemo parhentaste? Takih neumnosti resen list ne sprejme, resen list, ki hoče zboljšati s svojim pisanjem trgovske razmere. Upamo, da so bili dotični članki sprejeti v list le vsled tega, ker je bilo uredništvo z delom preobremenjeno, ker sicer se bomo tudi mi postavili in potem ne glede na levo ali na desno. Ustvarjati pa med nami še nadaljni preprič je lopovstvo ali neumnost. Več goriških Slovencev!

Iz Trsta. Slovenska mladina v Trstu. (Narod brez telesno in duševno močne mladine — jadra v pogubo.) Kdor ima bistre oči, ne bo tajil, da slovenska mladina v Trstu fizično in duševno propada. Pa temu se ni čuditi, saj se vendar dosedaj ni hihče brigal za mladino; mladina je bila izročena sovražnim, besnečim valovom, in zelo malo takih mladih bitij je, ki so se rešili iz teh razburkanih valov. Po večini se je slovenska mladina napol potopila, torej in ne mrtva, pa tudi ne živa. Narod naj se ne zanaša na njo — živa je pokopana. In zaplakati mora človek prav bridko, kadar ta ubita mladina, ki je orodje naših največjih sovražnikov, reže v slovensko čuteče

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Ljubimca beneška.

Skalabrino ni predstavljal krvnika. Bil je sodnik v pravem pomenu besede. Če pomislimo, kaj je bil Skalabrino nekdanje čase, ter vpoštevamo, da je ta človek, ki je živel dotlej brez vsake ljubezni, začutil v sebi rast očetovskega čustva v vsej njegovi šili, in da je Bionka, njegova hči, ki jo je začel oboževati od daleč, pomenila zanj simbol novega življenja, Imperija pa je hladnokrvno izročila tega otroka Bembo, potem moramo uvideti, da je bilo njegovo dejanje zgolj manifestacija tiste skrivnostne, vseoblastne sile, ki ji pravimo pravica.

Toda čemu bi razlagali to dejanje?

Naš namen ni kazati ljudi boljše ali slabše, nego so bili. Mi pripovedujemo; to je vsa naša dolžnost in naloga.

Imperija je ležala mrtva sredi salona, ki je bil še pred eno uro poln njenih oboževalcev.

Tu so jo našli dvoj jutra.

Rim ji je pripravil sijajen pogreb, žaloval za njo in ji postavil spomenik na javnem prostoru.

Roland in Skalabrino pa sta nemudoma zapustila salon smrti ter se vrnili h kočiji, ki jih je čakala.

V to kočijo je bil Skalabrino zanesel Bembo.

Čvrsto ga je povezal, zaklenil vrata kočije s ključem in šel nazaj h gospodarju, kar bralec že ve.

Roland je sedel v kočijo tako, da je imel kardinala nasproti. Skalabrino je zlezal na kozla, in kmalu je težka kočija pustila Rim za seboj ter zdrdrala v galopu po cesti v Florenco — po cesti v Benetke!

Ko je Skalabrino pograbil Bembo in ga vlekel v kočijo, je dejal kardinal sam pri sebi:

— Moja zadnja ura je prišla! ...

V kočiji se je onesvestil. In v tej nezvesti se mu je zdelo zares, da umira.

Ko se je zopet zavedel in ga je tresenje voza zdramilo iz dozdevnega smrtnega boja, je bil njegov prvi občutek začudenje, da se nahaja tu, v tej drdrajoči ječi.

Nato, čez par ur, ko je videl, da mu nihče ne stori nič žalega, je dobil pomalem zopet vso oblast nad svojim duhom.

Kam ga vlečeta?

Kaj hočeta storiti z njim?

Nerazrešljiva vprašanja! Najbolj gotovo se mu je zdelo, da ga ne namerjata ubiti, in da mu mož, ki sedi mirno in nemo njemu nasproti, noče ničesar žalega.

Ta mož je bil Roland.

Bembo ga je motril dolgo časa, študiral ga do pičice in si dejal naposled:

— Ni mogoče, da bi me bil ta človek obsodil na smrt.

Toda kaj mi hoče?

A zdajci se je spomnil Črne Jame.

Da, da: Roland ga hoče pahniti zopet v kako temnico.

Groza ga je stresla.

Toda človek uide tudi iz najbolj zastražene ječe!

Dokaz je že to, da je on danes tukaj in živ! In dokaz je Roland sam, ki je pobegnil iz beneške temnice.

Prva noč je minila, ne da bi bil Bembo črnil besedico.

Ko je bil še nezavesten, sta mu vzela cunjjo iz ust in mu celo razvezala vrvi.

V nekem neopaženem trenutku je Bembo z neskončno previdnostjo poizkusil, ali ne bi mogel odpreti kočijinih vrat.

Toda videl je, da so vrata na obeh straneh skrbno zaklenjena.

Drugi dan okrog poldne sta Roland in Skalabrino napravila kratek premor.

Roland je odprl vrata in stopil z voza.

Pol ure nato so se vrata zopet odprla.

Bembo je videl, da se je voz ustavil sredi polja.

Skalabrino je stopil predenj in vprašal, ne da bi ga pogledal:

— Ali hočete jesti?

— Ne, hvala, je odgovoril kardinal, nadejaje se, da vzbudi s svojim klavrnim obrazom sočutje v srcih svojih ječarjev.

Nato je sedel Roland nazaj v kočijo, ki se je zopet spustila v galop.

Bembo je čutil v sebi neizmerno veselje. Vedno bolj se je krepilo, v njegovih glavi prepričanje, da mu ni namenjena smrt.

Tisti dan je poizkusil izvedeti, kako in kaj.

— Gospod ... je izpregovoril s prosečim glasom.

Roland mu ni odgovoril; niti pogledal ga ni.

Nič razen popolnega, ledenega molčanja.

Bembo se je stisnil trepetaje v svoj kot.

Toda ko se je voz ponovi zopet ustavil in ga je Skalabrino iznova vprašal, ali hoče jesti, je odgovoril:

— Da.

Ko so se peljali dalje, je začel Bembo, skoraj že pomirjen, zavzemati svoje stališče v tej avanturi.

— Drži me, si je mislil, to je res. Vrgel me bo v kako temnico. Naj bo. Toda v šestih mesecih, najkasneje čez leto dni, mu uidem, ne vstevši nepričakovanih prilik. Potem pa pride vrsta nanj. In jaz se zdaj ne bom več zadovoljil s tem, da bi ga vrgel v temnico!

Vse njegove misli so se obrnile proti tistemu nedoločnemu času, ko postane zopet svoboden in se polasti Rolanda.

Izmišljal si je zanj najkrutejše muke.

In včasih, kadar se mu je zazdelo, da je našel kaj posebnega, so se skrivile njegove ustnice v mrtvaškem smehljaju.

Pot od Rima do Padove se je vlekle osem dni.

Ves ta čas Roland ni ogovoril kardinala niti z najmanjšo besedico.

V Padovi je krenil voz naravnost proti Mestre, namesto ob lagunah.

Bembo je bilo popolnoma neznano, kje se nahaja. Verjetno se mu je zdelo samo, da ga vleče Roland v kako votlino, podobno Crni Jami, in da to skrivališče ne bo posebno daleč od Benetok.

V Mestre je stala kočija precej dolgo. Med tem premorom je Roland izstopil; nadomestil ga je Skalabrino.

Nato se je vožnja nadaljevala, ne da bi se Roland vrnil k jetniku.

Bembo si je mislil:

— Cilj ni več daleč. Roland je odšel; ne vidiva se več ...

(Dalej.)

Pisarna-UNIVERSAL-agenture

: M. MULLEY :

izda, uredi in založi e lini popolni lovanski

ADRESAR

za Kranjsko, Koroško, Spod. Štajersko in Primorsko.

Važno za inserente.

srce z nožem. Ni kriva sama, da je postala taka, ne, krive so bile razmere, kriva je bila močjoče tudi kaka visoka, slovenska glava. Kar je, to je. Nič se ne da več popraviti. Cvetje, ki je bilo pomandranjo, ne bo obrodilo nikdar zdravega sadu. Omenil sem, da je telesno in duševno ubita slovenska mladina. To je res. Telesno ubije mladino prostitucija, ki se razširja, kakor kolera tudi med Slovenci in ne samo med Italijani. Duševno pa „Edinška“ politika, ki ni ne napredna in ne nazadnjaška. Torej je ubijajoča. Ako mladina ni v naprednem duhu vzgojena, je vse zastoj. Taka mladina je nazadnjaška in se nahaja v temi. V temi nahajajoča se mladina pa ni noben cvet naroda, pa tudi nobena bodočnost, temveč je letemna maroga, ki prorokuje mrtvaško življenje na podrtih zidovih naroda. Kako pa to, da ni zagotovljen obstoj naroda, brez mladine vzgojene v narodno-naprednem duhu? Za božjo voljo, saj se zliiva vendar samo strah po žilah mladeniča, ki ni vzgojen v tem duhu. Trese se, strah velik pred neko silo, mu ne dopušča, da bi bil odločen, neustrašljiv človek. Boji se, v smrtnem strahu je. In kaj naj pričakuje narod od take mladine? To kar sem gori omenil — smrt. Mladina se bo sama morala povzdigniti iz tega blata, v katerem tiči. Mlada človeška duša hrepeni po svobodi in resnici, ako pa kdo umori to nedolžno bitje, ki ima še čisto duševno moč in veliko energijo, potem ni več solnce, ne cilja in ne ideala za njo. Mladina mora sama naprej, odstraniti se pa mora od starokopitnežev, ki nimajo družega v sebi, kot hlapčevski duh in ponižnost. Zato pa: Brez bojazni naprej po poti, ki iz te zagate vodi!

ONEVNE VESTI.

Slovenski napredni akademiki, zdramite se! Kranjski deželni odbor je oddal letos dijaške ustanove, seveda klerikalnim študentom, pod pogojem, da dotični štipendisti obiskujejo univerzo v Krakovu. To mora odpreti oči tudi onim zaslepljenim naprednjakom na Slovenskem, ki kar nočejo pojmiti, kolike važnosti je koncentracija naprednega dijaštva na češki univerzi v Pragi. Letos na jesen se bo brezdvoma pretresovalo v parlamentu naše vseučiliško vprašanje, zato klerikalci dobro vedo in bi radi kar največ svojih študentov spravili v Krakov, da bi tim lažje v parlamentu agitirali za slovenske stolice na klerikalni univerzi v Krakovu. Razume se, da se bo pri eventualni ustanovitvi slovenskih stolic upošteval tudi glas dijaštva. Kjer bo zbranega več slovenskega dijaštva, tista univerza bo prišla tudi v poštev. Ako se bo napredno dijaštvo preveč razcepilo in ostane napredno dijaštvo v Pragi v manjšini proti klerikalni koncentraciji v Krakovu, tedaj pride pri ustanovitvi slovenskih stolic gotovo krakovska univerza v poštev, ne pa češka v Pragi. Zaradi tega je sveta dolžnost vsakega slovenskega naprednega visokošolca, da gre letos v Prago. Napredno dijaštvo mora s svojo koncentracijo v Pragi prvič manifestirati, da hoče imeti slovenske stolice na češki univerzi v Pragi in nikjer drugje; drugič pa zajedno s tem dokazati, da je napram klerikalnemu dijaštvu v ogromni večini, katere volja se mora pri ustanovitvi slovenskih stolic univerze edino vpoštevati. Slovenska napredna javnost pa ima pravico in dolžnost, v gotovi meri posnemati deželni odbor s tem, da podpira praško slovensko podporno društvo in na ta način izrazi svojo zahtevo, da se naj vse napredno dijaštvo koncentriira v

Pragi in tam vstrajno bojuje za slovensko vseučilišče, dokler ga ne dosežemo. Vspricho važnosti momenta, kateremu se blizimo, bo slovenski napredni akademik vse osebne interese, ki ga morda vabijo na Dunaj ali Gradec podredil narodnemu interesu in se bo vsaj za letos vpisal v Pragi. Zato pozivljamo vse slovenske napredne akademike: zdramite se, narodna dolžnost vas kliče v Prago! — Eden v imenu naprednjakov.

Grobovi narodnih probuditeljev! „Slovenec“ se je te dni ljuto razkorčil nad liberalci sploh in posebe še nad ubogim „Slovenskim pisateljskim podpornim društvom“, ki je „s pomočjo zdatnega prispevka „Kranjske hranilnice“ prenovilo grobove mož, kojih imena značijo slovenski narodni preporod“. „Slov. Narod“ je ta povsem neosnovani napad, ki ga je porodila le sama konkurenčna ljubosumnost naših klerikalnih krogov, ki so mnenja, da imajo le oni izključno pravico do podpore „Kranjske hranilnice“, že vrlo dobro zavrnili. Razkrinkati mi je naknadno le še katoliško perfidnost in infernalno zavijanje „Slovenčev“, ki se trudi razkričati po svetu, kakor bi bila „Kranjska hranilnica“ s 300 K kupila „Slovensko pisateljsko podporno društvo“ in ki hoče iz „podpore“ vstvariti veliko senzacionalno politično afero. Da je med „podpore“ za šenklaške orglje in med „podpore“ za prenovljenje nagrobnih spomenikov velika razlika, da ima ena in druga popolnoma drugačen kavzalni naksus, tega mi niti omenjati ni treba. Pa preidimo k stvari! V svojem poročilu je „Slovenec“ navel renovirane spomenike Čopa, Koritka, Linhart in Vodnika, iz zlobe pa je namenoma izpustil ime Hradeckega. Tu moli konjsko kopito izpod „Slovenčevga“ talarja! Samo radi prenovljenja Hradeckijevega spomenika je namreč Kranjska hranilnica naklonila podporo. Vsled sklepa letošnjega občnega zbora je „Sl. p. p. dr.“ poslalo „Kranjski hranilnici“ memorandum, v katerem se opozarja to korporacijo na skrajno revni stan nagrobnega spomenika njenega soustanovnika in osnovevalca z njo spojene zastavljalnice, bivšega ljubljanskega župana in častnega meščana naše prestolnice J. N. Hradeckega. Poročilo se ji je zajedno, da namerava „S. p. p. dr.“ prenoviti poleg drugih tudi nagrobni spomenik zraven Hradeckega pokopanega kranjskega historiografa in prvega slovenskega dramatičnega pisatelja Antona Linhart in omenilo, da se grozi stena ob grobovih obeh imenovanih znamenitnikov v najkrajšem času porušiti. Reklo se je, da „S. p. p. dr.“ nasproti Hradeckemu nima nikakih obveznosti; v nadi pa da „Kranjska hranilnica“ nasproti svojemu bivšemu soustanovniku gotovo goji neko pieteto, se jo prosi, da z ozirom na manjše troške obnove, ko se prenove Linhartov, i ona da renovirati Hradeckijev spomenik. Eventuelno bi preskrbelo naše društvo proti restituciji nastalih stroškov tudi popravo Hradeckijevega spomenika, v katero svrhu se je priložilo tudi dotični strokovnik. Na to poročilo se je „Kranjska hranilnica“ odzvala ženerozno in prepusnila prenovljenje Hradeckijevega spomenika našemu društvu. To so suha dejstva. Primerjaj jih, krščena duša, z blaznimi tiradami žentelmskega „Slovenca“. Pripomnim še, da je bil „Slovenec“ poučen o desolatnem stanju nagrobnih spomenikov naših narodnih probuditeljev baš tako dobro, kakor „Sl. p. p. dr.“ če ne boljše, — vendar ni zganil niti z mezinčcem. Obelodanil

je pač naš poziv za radovoljne prispevke, — nabral pa ni, niti ni dal nič! Če izvzamemo trnovskega rodoljubnega župnika gosp. Vrhovnika, — vsa ostala slovenska in ne samo kranjska duhovščina, — dasi je med prenovljenimi spomeniki tudi oni duhovnika-pesnika Vodnika, — ni prispevala niti enega fackal! Vprašal bi: Imamo li istinito samo liberalci obveznost do onih mož, ki so orali našo kulturno ledino? Ne li tudi klerikalci? Odgovor: Oboji. „Slovenec“ vedno trdi, da je ogromna večina slovenskega naroda v njegovem taboru. Torej ima ta večina tudi nositi narodnega davka. Jaz se drzmem trdit, da se pa tista večina nahaja samo tam, kjer se rabijo grablje, dočim ima tam, kjer se rabijo vile, samo široka usta. — Član „Slov. pisat. podp. društva“.

Dr. Lampetova elektrarna. Naši v klerikalne poslance zaljubljeni Gorenjci bodo kmalu deležni dr. Lampetovega „božjega žegna“ iz elektrarne, če ne bo vsega skupaj — voda odnesla. Med Jesenicami in Radovljico prično prihodnjo pomlad graditi prvi električni tok, če ga bodo rabili in — plačali. Posebno za male obrtnike bo dobrodošel, ampak za — drag denar! Ti ljubi bog, kako bo blagostanje zdaj raslo žnidarjem in šuštarjem tam gori v radovoljskem okraji, ko jim bo njih mašine gonil dr. Lampetov električni tok, ampak če se bodo te elektrarne rentirale, je pa grozno vprašanje, ki pa klerikalnih financarjev nič ne skrbi, ker imajo zdaj izposojenih — 10 milijonov pod streho! A, strah in groza! Te milijone boš ti kmet moral vrniti!

Gospodje, ne bodite no smešni! Kako daleč pelje človeka pedanterija, kaže ljubljanski uradni list. V eni in isti notici beremo za ljubljanske ulice slovenska in nemška imena n. pr. Petersstrasse, Lingerstrasse, Piazstrasse, Marienplatz, poleg tega pa dr. Val. Zarnikova ulica, Marmontova ulica, Privoz, Gradišče, Slovenski trg. Odhod ta smešna mešanica? Od tod, ker gospodje pri uradnem listu pravijo, da samo tista imena ljubljanskih ulic niso prelozljiva na nemščino, ki so nastala šele po sklepu ljubljanskega občinskega sveta o samoslovenskih uličnih napisih, dočim so stara imena prelozljiva. In zato pozna uradni list v Ljubljani sicer neko „Komenskygasse“, neki „Marienplatz“ in celo neko „Spingergasse“, ki se zdaj po slovensko imenuje Pražakova ulica, poleg tega pa vendar-le samo Marmontovo ulico in Slovenski trg O pedanteriji! — V Ljubljani imamo zdaj samo slovenska ulična imena, kakor imajo v Trstu samo laška, v Pragi samo češka in na Dunaju samo nemška.

Kregar-Štefotova afera. „Slovenski Narod“ poroča: Kregar-Štefotova afera pred porotnim sodiščem. Graški izvedenci v grafologiji so izjavili, da je dokument, ki igra najvažnejšo vlogo v aferi Kregar-Štefotove zaradi sleparstev pri zadnjih volitvah v trgovsko obrtniško zbornico, zares pisal svojeručno Ivan Kregar. Kolikor smo informirani, je stvar že toliko dozorela, da je obtožba gotova stvar. Kregar je obtožen zaradi hudodelstva zlorabe uradne oblasti po § 101 kazenskega zakona. Soobtožena bosta tudi urednik „Slovenca“ Ivan Štefot in pisarniški urednik Eržen, najbrže pa tudi Kregarjeva in Štefotova žena. Afera pride pred porotno sodišče in sicer že v prihodnjem zasedanju. Ker bodo nove volitve v trgovsko in obrtniško zbornico tudi v letošnji pozni jeseni, ni izključeno, da se bosta Kregar in Štefot zagovarjala zaradi sleparij pri zadnjih volitvah v trgovsko zbornico prav v času, ko bodo nove

volitve v to korporacijo. — Kolikor smo obveščeni in sicer iz prav dobro poučenega vira — je ta vest z vsemi njenimi posledicami popolnoma neresnična.

Iz sodne službe. C. kr. sodni kancelist Josip Rus je premeščen iz Kranjske gore v Litijo.

Iz ljudskošolske službe. Okrajni šolski svet v Krškem je na mesto učiteljice Ane Romih-Schmidinger, ki je vsled bolezni na dopustu, imenoval za suplenta na ljudski šoli v Krškem učitelja Alfonza Završnika. — Okrajni šolski svet v Kamniku je imenoval provizor učitelja in šolskega vodjo v Colu Dominika Brica za prov. učitelja in šolskega voditelja na dvorazrednici v Vodcah. — Okrajni šolski svet za ljubljansko okolico je imenoval na mesto učiteljice Pavle Wölling, ki je zaradi bolezni na dopustu, absolvirano kandidatino Ljudmilo Bajec za suplentinjo na ljudski šoli v St. Vidu pri Ljubljani. — Okrajni šolski svet v Postojni je imenoval absolviranega učiteljskega kandidata Jožefa Jerasa za provizoričnega učitelja in voditelja na dvorazrednici v Colu. — Okrajni šolski svet v Kranju je imenoval na mesto učiteljice Julije Jaklič, ki se ji je dovolil dodust za leti 1911./12. v svrhu vodstva deželnih gospodinskih tečajev, bivšega provizoričnega učitelja Hermana Kmeta kot suplenta na enorazrednici v Besnici, dalje na mesto učitelja Ivana Stupica, ki je na dopustu zaradi bolezni, absolviranega učiteljskega kandidata Edvarda Vidica za suplenta na enorazrednici v Dražgošah ter na štirirazredni deški šoli v Kranju za suplentinjo Marijo Črne na mesto učitelja Alojzija Novaka, ki je v študijske svrhe na dopustu. — Deželni šolski svet je pripustil absolvirano učiteljsko kandidatino Alojzijo Verbič k brezplačni šolski praksi na ljudski šoli v Zgornjem Logatcu.

Iz srednješolske službe. Na mesto zaradi bolezni na dopustu se nahajajočega profesorja dr. M. Klimescha je imenovan za suplenta na I. državnji gimnaziji v Ljubljani dr. Josip Cerk. — Nadalje ostanejo še suplenti gg.: Fran Gnjazda, Rudolf Grošelj, Ivan Kavšek, Fran Kobal, Andrej Prebil, Adolf Robida, Alojzij Sodnik in Martin Volavšek na I. državnji gimnaziji v Ljubljani in suplenta dr. Nikolaj Omerša in Ivan Tejkal na državni realki v Idriji.

Povodim „Cvetličnega dne“ v Ljubljani sta napravila stud. jur. Vladko Miselj in Anton Jencič abit. po Mengša zbirko in korist „Radogaja“. Darovalke so sledeče gospe, gospodične in gospodje: Fr. Majdič 10 K; V. Gregor 6 K; po 5 K: U. Rousek in Ant. Stare; po 3 K: Mil. Jencič, Levec, A. Miselj, J. Rumpich, A. Stare in R. Uzatovič; po 1 K: J. Bogataj, Z. Cesen, Fr. Gregorec, J. Kandušer, P. Lipar, M. Lukanec, V. Majdič, 2 neimenovana, A. Pečnik, J. Reichrt, P. Sirc, P. Straus, Fr. Trojanšek in I. Žnidar. Skupaj 64 K. Denar je prejele naše upravnistvo in ga izroči na pristojno mesto.

En majhen možiček se po ljubljanskem sodišču grozno postavlja. Ima sicer nemško ime, po krvi pa je pristen Slovenec; toda kljub temu se povsod vsiljuje s svojo nemščino, ker sedaj veje po sodnji tak veter. Po hodnikih se suče kakor vrtavka. Povsod se ga vidi, le v njegovi uradni sobi se mora dolgo čakati nanj. Največ svojih uradnih ur ubije na ta način, da hodi od sobe do sobe kontrolirati, če morda ni kak neplačan pravni praktikant zapustil pet minut pred koncem uradne ure urada. Zanimivo na celi stvari je to, da opazi le, če manjka kakega Slovenca. Če manjka Nemca, možička udari kar kurja slepota. Mo-

žiček odpre prav nalahno vrata, pokuka malo notri in že ga ni več. Kadar pa se ga opazi, je v veliki zadregi in pride s kakim neumestnim in brezpomembnem vprašanjem, tako da mu lahko vsak na nosu bere, da vohuni. Takega slabega špijona bi pri policiji že ne marali.

Mednarodni šahovski turnir. Mednarodni šahovski turnir v Karlovih Varah na Češkem je končan. Prvo darilo 3000 kron je dobil Teichmann, ki je dosegel 18 točk, drugo in tretje darilo (2000 + 1400 K) sta si razdelila Rubinstein in Schlechter, ki sta dosegla 17 točk, četrto darilo 1000 K Rotlevy s 16 točkami, peto in šesto darilo (800 + 700 K) si delita Marshall in Nemcovič s 15 1/2 točkami, sedmo darilo 600 K Slovenec dr. Vidmar, ki je dosegel 15 točk, osmo, deveto, deseto in enajsto darilo (500 + 400 + 350 + 300 K) si dele Alechin, Duras, Leonhardt in Tartakover s 13 1/2 točkami, dvanajsto darilo 275 K Spielmann 13 točk, XIII. darilo 250 K, dr. Perlis 12 točk, XIV., XV. in XVI. darilo (225 + 200 + 175 K) si dele Cohn, Löwenfisch in Süchting 11 1/2 točk, XVII. in XVIII. darilo (150 + 125 K) Burn in Salve 11 točk. Vsi ostali tekmovalci so dobili po 100 K.

Hlitosť uradovanja državne železnice. Neki ljubljanski meščan je poslal dne 13. t. m. prošnjo na upravo državne železnice za znižanje voznine, da odpelje svoje otroke v dalnji kraj v šolo. Prošnji je priložil spričevalo in naglašal nujnost rešitve prošnje. Treba je bilo oditi, a ni odgovora in spričeval ni hotelo biti nazaj. Zaman čakanje in povpraševanje. A, glej! Dne 25. t. m. torej čez 12 dni, prispela je mala tiskanka, s katero je bila prošnja odklonjena. Ta tiskanka je bila datirana že od 15. t. m. Je-li umestno, da ima dotična uprava odgovore vde tiskane, da tako dolgo na njih sedi!

Avijatik Vidmar ponesrečil. Tržaški avijatik Vidmar je dospel v ponedeljek s svojim aeroplanom iz Benetk v Tržič na Primorsko, odkoder je hotel poleteti v Trst. V torek se je dvignil v zrak in dospel že 10 m visoko. Kar mu odpovedo krmila. Zrakoplov je padel na tla in pokopal tudi Vidmarja, ki je pa ostal k sreči popolnoma nepoškodovan. Zrakoplov je razbit, škoda se cení na več tisoč kron. Vidmar je jokaje gledal na svoj aeroplan.

Uspeh volitev v predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze je naslednji: Starosta: br. dr. Ivan Oražen; I. podstarosta: br. dr. Otokar Rybář; II. podstarosta: br. dr. Josip Pipenbacher; III. podstarosta: br. Josip Smertnik; načelnik: br. dr. Viktor Murnik; podnačelnik: br. Bojan Drenik. — Člani predsedstva: bratje Bogumil Kajzelj, Fran Medic, Aleksander Kostnapfel in Vilko Bukovnik. — Namestniki: bratje Rajko Boltauzer, Ljudevit Dermelj, dr. Oton Fettich-Frankheim in Vladimir Vošnjak. — Pregledniki računov: bratje Dragotin Mikuz, August Praprotnik in Miha Verovšek.

Iz gledališke pisarne. Danes zvečer se igra prvič G. Giacose drama v treh dejanjih „Grešna ljubezen“, v kateri igra vlogo Erne ga. Danilova in njenega soproga, odvetnika Carlja g. Nučić, poleg nju pa g. Skrbinek, g. Bukšek, g. Danilo in ga. Juvanova. V tej krasni drami gostuje Eleonora Duse po svetu. Pri predstavi sodeluje orkester Slovenske filharmonije. Vrši se za nepar-abonente. — V soboto se igra ista drama za par-abonente. — V nedeljo popoldne ob 3. se igra prvič izven abonementa; za lože nepar Nestroyeva burka „Talis

MALI LISTEK.

I. E. RUBIN.

Mihaela.

(Slika s počitnic.)
(Dalje.)

Mihaela! Menda je ni nobeden izmed vas poznal. Kak otrok je bil to. Bila je ljubljanka vseh, kar nas je bilo v hiši in posebno ljubljanka svojega očeta. Bila je živa podoba svoje matere. Da, popolnoma sem pozabil povedati. Spomin na prijatelj me je zmotil, — da sem pozabil — pričakoval sem jo od dne do dne, a ne samo jaz, ampak vsa hiša jo je pričakovala. Imela je priti s Koroškega, bila je menda v samostanski šoli. Bila sva znanca z mladih let in velika prijatelja, a bal sem se njenega prihoda in skoraj sem hotel pobegniti — zaradi nje, dasi sem bil že v resni moški dobi, moram priznati, da sem se bal tistih njenih velikih, mirnih oči, ki so imele tak vpliv na vsakega, ki so ga pogledale. Bal sem se, da bi se moje prijateljstvo do nje ne izpremenilo v ljubezen in da ne bi tako poplašal gostoljubnosti z dvomljivo hvaležnostjo. Vedel sem namreč, kaj bi bil storil očetu, kdor bi mu bil vzel njegovo hčer. Toda ljubezen prestopa vse zakone človeštva; ona je

najoblastnejša vladarica sveta in ne pozna zakonov. Spominjam se še, kako sem sedel v njeni prazni sobici, ki je čakala celo leto zapuščena vedno pripravljena na svojo mlado gospodinjjo. Posedel sem ob njenem klavirju in sem se oziral po stenah; zdelo se mi je, da jo vidim povsod; note na polici, knjige na omari, poleg tega dvoje njenih podob, rože na oknih — vse me je spominjalo nanjo. Večkrat sem vprašal gospodarja Miho:

„Kdaj vendar pride?“
„Pride kmalu. Menda še ni konec šole.“

Tako me je tolažil. Postajal sem nemiren bolj in bolj.

In nekoč je prišlo drobno pisemce, naj pridejo ponjo v mesto.

Hišni gospodar sam je dal napreči najlepšega konja, vsedel se je v koleselj in je odšel ponjo.

Sam ne vem, kako je bilo, da sem v nekakem težkem strahu pričakoval dvoje oseb: Mihaela in mojega prijatelja Julija. Ali sem oba ljubil ali sem se obeh bal. Zdelo se mi je le, da bi bilo bolje, ako bi prišel samo eden, ali samo Mihaela, ali samo Julij.

Že naprej je menda vstala v meni slutnja in z njo vred ljubosumnost. Da, naša srca slutijo. In v takem neznanem pričakovanju sem prečkal dva dni; kdo pride prej: Mihaela

ali Julij? Ali oba ob enem?

Prišla je ona. Večer je ravno bil padel čez tiste gore, v moji duši pa je ležala črna noč tiste melanholije, ki objemlje hrepenčajočo mlada srca z vso svojo močjo in jih onesrečuje. Mislil sem si tedaj, da sem najnesrečnejši človek na svetu. Zakaj? Ker se vozi prijatelj z Dunaja?

A postal sem možki in zatajil sem se; zati sem ljubezen, ki je vstajala v srcu z nepremagljivo silo, še predno sem zagledal njo pred seboj. Predstavljal sem si jo, kakšna je bila nekdanj ko: otrok, živa, vesela, ponosna...

Priletel je konj težko sopeč na dvorišče, kolesel je obstal in iz njega je stopil naprej gospodar Miha. Z njegovega obraza se je brala zadovoljnost in ponos. Vsi smo čakali pred hišo. Hlapci so skočili razprezati konje, deklet so s čudom stale ne vedoč, kaj bi delale in so se čudile:

„Je, Miška, kako si vzrastla, kako si lepa. Miška.“

Mihaela je sedela v koleslju in se smejala vsem s tistim smehom, kakor se je smejala vedno, kadar je bila vesela. Povem vam: obstal sem. Če res govorimo o ženski lepoti, ki ima na nekatere mlade ljudi tak vpliv, moram priznati, da je bila v tej šestnajstletni deklici združena vsa lepota v najlepši harmoniji. Priprostost, ki je

očarala, in lepota, ki je vabila, cela osebnost je imela na sebi ono privlačno žensko silo, ki se ji pogosto ne moreš ustaviti.

Imela je črne lase ovite v dveh kitah okoli glave, dvoje kodrov na vsako stran, okrogel obraz, rdeča lica. Jaz bi rekel: naj pevec drug lepoto opisuje.

Pristopil sem k koleslju in ji pomagal izstopiti. Zasmejala se mi je, stisnila veselo mojo tresočo se roko. Bila je še vedno ista vesela živahna Mihaela, ki je v jeseni odšla od doma, le mnogo lepša je bila. Priznati moram, da je bil sprejem od moje strani veliko bolj blađen nego sem pričakoval. Kaj ne stori človeška domišljija? Ljubezen me tedaj ni motila, moja duša se je iztreznila iz prejšnjih sanj. Preje sem bil kakor pijan, a sedaj sem uvidel, da je bilo vse plod mlade fantazije — in da Mihaela s svojo krasoto ne vpliva na me tako, kot sem si mislil prej. Drugi so nesli njeno prljajo, jaz pa sem jo peljal za roko v njeno sobo.

Smejala se je cel čas veselo; govorila je o potovanju in me izpraševala po družbi, jaz sem se šele budil iz svojih sanj, in nisem vedel, kaj uaj ji govorim.

Odhitela je dalje po stopnicah, planila je v svojo sobico, zavrtila se trikrat sredi nje in potem začela

gledati po stenah. Stal sem in gledal molče.

„Pridite, pridite, kako krasno je tu,“ je vzkliknila.

A jaz sem stal.

V hipu je bila pri klavirju in je začela igrati, igrala je neko pesem, ki sem jo slišal že prejšnjo jesen, njen obraz je postajal resnejši in resnejši, nazadnje se je naslonila na klavir in je zajokala. Bil sem iznenaden nad tem. Zdela se mi je podobna Pečorinovi Beli v „Junaku našega časa“. Stal sem in gledal. Čemu plaka? Prej se je smejala in čez dve minuti plaka. Kakor otrok. Vzklonila se je hipoma, obrisala si oči in je rekla:

„Spomnila sem se matere, ne morem, da ne bi plakala.“

Igrala je dalje.

Naslonil sem se na klavir in poslušal. Objela me je čudna otožnost. Poslušal sem, a moje misli so iskale besedij, ki bi govorile, kar je čutilo srce.

Mihaela je vstala, pregledala je cvetice na oknu, potem me je prišla za roko in sva odšla zopet v hišo.

„Kako prijetno bo tu,“ je rekla, „kako sem si želela počitnice.“

„Tudi mi smo se vas veselili.“

Stopila sva v sobo.

Pripravljena je bila večerja.

(Dalje.)

man", pri kateri pojeta gđ. Thalerjeva in g. Povhe ter svira orkester pod vodstvom kapelnika g. Jar. Jeremiaša. — V nedeljo zvečer se igra drugič K. Schönherrova drama „Zemlja“ za nepar-abonente. — Prihodnja dramska premijera je Jaroslava Hilberta drama „Krivda“; prihodnji teden pa opera „Rigoletto“. — S 1. oktobrom se začne redna gledališka sezona z opero, opereto in dramo. Igralo se bo vsak teden petkrat.

Češki krožek priredi kakor lani tudi letos ljubljanski „Češkoslovenski klub“, in sicer v dveh tečajih. Prvi je za začetnike, drugi pa za one, ki že kaj znajo. Oba tečaja bo vodil tajnik kluba g. V. M. Zalar. Sestanek onih, ki se nameravajo udeležiti tečajev, bo v petek zvečer ob 8. uri v „Prosvetni“ sobi v „Mestnem domu“.

Ildrijski odsek akad. fer. društva „Prosveta“ naznauja, da se predavanja gosp. dr. Lončarja „Slovinci v preteklosti“ vsled drugih dveh prirediteljev istega dne ne more vršiti dne 30. septembra t. l., temveč se vrši v petek, dne 29. septembra t. l. ob 8. uri zvečer. Ildrijsčane se opozarja še enkrat na to zanimivo predavanje in zato je tudi upati, da se ga v velikem številu udeležijo.

Sokol II. priredi, kakor vže naznanjeno, v nedeljo dne 1. oktobra popoldan ob 4. uri svojo I. vinsko trgovino v prostornih salonih g. Mateja Sokliča v Konjušnih ulicah „za rdečo kasarno“. Sokol II. pridobiva s svojimi krasno uspešnimi prireditvami pri občinstvu čimdalje več simpatij. Ker se bode odbor vsestransko potrudil tudi pri tej prireditvi zadovoljiti prijatelje društva, pričakuje mnogostevilne udeležbe. Na zdar!

Izjava. Ker me je v vlaku, ki prihaja iz Dravograda v Celje, 26. t. m. zvečer neki g. odvetnik, koncipient nasproti drugim, meni nepoznanim osebam in v moji navzočnosti imenoval „osla, prismo do in ničlo“, ker sem baje inspiciral nekaj članek, ki je izšel kmalu po letošnjih binkošnih v neki številki „Jutra“, in ki je baje očital g. Salmiču v Celju, da se da za svoje narodno delo plačati, izjavljam, da nisem bil z dotičnim člankom v nobeni zvezi in sploh še „Jutra“ nisem nikdar dopisoval ter da mi tako „narodno delo“ g. Salmiča sploh ni bilo znano. — Ivan Tomažič, nadzornik „Prve češke“ v Mariboru. — Potrjujemo resničnost te izjave, kolikor se tiče dopisovanja v naš list. Uredn.

Kap je zadela včeraj zvečer okoli pol 9. ure uradnika Mestne hranilnice ljubljanske g. Jankota Colnarja. Rajnik je bil med občinstvom jako priljubljen in navdušen narodnjak.

Iz neke kazenske poravnave je imela poleg poravnancev tudi C. M. družba dobiček: G. dr. Gvidon Serbec, odvetnik v Ormožu jej je poslal 5 K. G. Rajko Novak, učitelj v Ildriji, je poslal 4 K 20 v, nabranih pri vesele odhodnici med nekaterimi tovariši. G. notar Anton Carli, prvomestnik C. M. podružnice v Žužemberku, je pozdravil veliko skupščino s kronskim desetkom. Hvala!

Slovenski poveljnik. G. Rudolf Ples, c. kr. nadporočnik br. pešpolka v Temešvaru, iz znane napredne rodbine iz Devina pri Trstu, je imenovan poveljnikom avstro-ogrske posadke na turškem otoku Ada-Kale.

Polica v zapor. Večkrat vidimo, kako pelje policaj enega ali drugega rogovičarja, ali kakšno drugo takšno „imenitno osebo“ v špekamro. Pred kratkim se je pa dogodilo ravno nasprotno. V neki vasi na Goriškem je aretirala policaj ponočne kričace in jih peljal proti zaporu. Ko pridejo do vrat, jih policaj odpre. Aretiranci pa naenkrat potisnejo policaja v luknjo, zaprejo vrata in jo pobrišejo. In tako se je moral pokoriti do jutra v celici nesrečni policaj.

Rudolf Konjedic, bivši vodja propale mizarske zadruge v Solkanu, pri Gorici, kateri je pobegnil ne ve se kam, se nahaja sedaj v Vidmu v Italiji. Dolžnost naših oblastij bi bila, da bi se nekoliko bolj pobrigale da bi se vlovilo pustolovcu.

Hotel Mallner na Bledu je kupil za 185 000 K kolodvorski restavratore na Jesenicah g. Dolničar.

Jez pri stari tovarni za koce v Vodmatu bo vsled osuševanja tudi izginil. Lastnik ga bo moral podreti, ker bi pri poglabljanju delal napotje, sicer pa vodo zdrževal.

Tvrda O. BERNATOVIČ na Mestnem trgu je dobila včeraj iz Pariza naslednji brzojav:

„Odposlala sem osebno izbrane modele damske konfekcije od velenane tvrdke Dufayet. Hčerka Elza.

„Ideal“. Danes zadnji dan pri popoldanskih predstavah prekrasni naravni posnetek v barvah: Volčja brezna na juž. Francoskem in velekomična slika: Little Janez je premajhen. Pri večernih predstavah: Zrakoplovec in časnika je žena. (Izvrstna igra in mimika.) Jutri priljubljeni večer s meha.

K umoru Božidarja Šibenika na Dobravi pri Črnučah.

Minilo je že par dni, odkar je padel kot žrtev hudodelske roke na Dobravi pri Črnučah značajan in vrl Sokol, knjigovodja g. Božidar Šibenik iz Ljubljane. Par dni se tudi že vrši sodnijska preiskava, toda kakor je sprevrediti, smo sedaj ravno tam, kakor za časa umora pokojnika. Sumi se različne osebe, toda natančnega se ne ve ničesar. Bojimo se radi tega, da vsa stvar ne zaspi in da skrivnostni morilec uide rokam pravice.

Ves dogodek je v resnici zelo skrivnosten. O njem bo treba še večkrat govoriti.

Včeraj nam je podal neki prijatelj našega lista o vsem skrivnostnem dogodku sledeče zanimive podatke, ki so gotovo zelo verodostojni.

Pokojni g. Božidar Šibenik je bil ubit v vasi. Gotovo je, da ni ponesrečil. Na Dobravi sami so prebivalci trdnega prepričanja, da je bil pokojnik umorjen. Domneva se namreč, da je napadalec najprej Šibenika potegnil s kolesa, potem ga pa s tako silo udaril po glavi, da je na mestu obležal nezavesten. Da je bil potegnjjen s kolesa se da sklepati iz tega, ker je imel Šibenik kadar se je vozil zapeto suknjo, ko so ga pa našli, je manjkal na suknji vrhnji gumb. Kritične noči so na vasi Dobravi spali že vsi prebivalci, izjemši posestnika, v čegar šupo je bil ranjki prenešen. V tej hiši so namreč ravno ob istem času ličkali turščico in zato tudi niso mogli vsled šuma ničesar slišati. Okoli polnoči so šli spat, le domača gospodinja je še nekaj časa pospravljala, potem pa šla s svetilko v domači hlev, da pogleda, če je vse v redu. Posvetila je v šupo, toda takrat ni bilo tamkaj še nikogar. Iz vsega tega se da sklepati, da je bil pokojnik umorjen okoli ene ure po noči in šele potem prenešen pod imenovano šupo. Usodepolne ure je brlela v imenovani hiši luč. S ceste je do hiše veliko bližje kot do šupe. Gotovo je, da bi Šibenik sam radi tega iskal preje zavetja v hiši nego pod šupo. Semkaj ga je čisto zanesljivo prenesel morilec. Izključeno je tudi, da je bil pokojni Šibenik vavalec na Dobravi in da bi ga ubil kak kmečki fant. Dobravske fantove je namreč jako malo in vsi so na jako dobrem glasu. Vas sama šteje par hiš. Šibenik se tudi nikar ni ustavil v tej vasi. Kakor se zatrjuje, je bila balansa kolesa po umoru nekoliko skrivljena. Iz tega se tudi lahko sklepa, da je bil Šibenik potegnjjen s kolesa. Orožniki so neumorno na delu, da najdejo skrivnostnega morilca. Upati je, da tudi ne uide rokam pravice.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Ban Tomašič.

Budimpešta, 27. septembra. Čuje se, da bo vlada bana Tomašiča z ozirom na napade ogrske opozicije pustila pasti.

Budimpešta, 27. septembra. V današnji seji ogrske državne zbornice je prišlo do hudih konfliktov in kravalov med ministrskim predsednikom Khuenom Hedervaryjem in poslanecem Polonyijem. Poslanec Polonyi je koncem seje vložil interpelacijo glede bana Tomašiča, na katero pa ministrski predsednik ni odgovoril.

Tripolis.

London, 27. septembra. Iz Carigrada se poroča, da turška vlada zre za zaupanjem v prihodnost, kajti med Avstro-Ogrsko in Turčijo obstoji dogovor, da v slučaju vojne Avstro-Ogrska zasede italijansko mejo, zato pa mora Turčija preganjati slovansko gibanje na Balkanu.

Milan, 27. septembra. Laške vojne ladje, preskrbljene z municijo in vojaštvom, se koncentrirajo na jugu v bližini Sicilije.

Maroko.

Berlin, 27. septembra. Sporazumna listina glede Maroka se je izročila danes francoskemu poslaniku Cambonu v pregled.

Češki deželni zbor.

Praga, 27. septembra. Današnja seja deželnega zbora se je otvorila pol ure pozneje, nego je bila napovedana. Potem pa se je takoj spet prekinila za tri ure. Vršili se bodeta še dve seji, v petek in ponedeljek. Situacija je zadovoljiva.

Portugalski menih.

Linec, 27. septembra. Dominikanci iz Portugala so kupili na Gornjem Avstrijskem neko veleposestvo, kjer se nameravajo naseliti. Od tam bodo ustavljali manjše samostane, posebno po Štajerskem in Koroškem.

Protiv zvišanju železniških tarifov. Dunaj, 27. septembra. Klub avstrijskih industrijalcev je sklenil protest proti zvišanju tarifov na državnih železnicah.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik Milan Plut. Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

Mali oglasi

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pisnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Dijak ali dijakinja se sprejme na hrano in stanovanje pod jako ugodnimi pogoji. Posebna, zračna soba. Naslov se izve pri upravnistvu „Jutra“.

Dve hiši naproda, ena s 4 stanovanji, druga z 2 koncesijama. Več se polzve v Rožni dolini štev. 107. 419 5—1

Šestošolec išče instrukcije za učenca od 1—4 realke. Ponudbe pod „Radogoj“ poštno ležeče Ljubljana. 577/3—1

Klavir in nekaj pohištva se proda. Križevniška ulica št. 4. II. nadst. 420 2—1

Motor 6 H. P. s priveznim vozom v dobrem stanu, se ceno proda, ali tudi zamenja za manjši motor. Natančneje v upravnistvu „Jutra“. 421/3—1

Lepa izložbena okna proda M. Oblak, Kongresni trg št. 6. 367 6—2

Kdor želi nabaviti pokojnim nagrobni spomenik, naj ogleda zalogo pri novem pokopališču Sv. Križu v Ljubljani. Tam vam bo najsolidnejše in po zadovoljnosti postreženo. Preskrbi vam tudi slike po jako ugodnih cenah. Fr. Kunovar, kamnosek. 404/15—1

Mladenci prost vojašine, večje slovenskega in nemškega jezika, išče službe oskrbnika, poštnega sluga, ali kaj temu primernega. Ponudbe pod „Sluga“ „Prva anončna pisarna“.

Uradnik išče lepo mesečno sobo v sredini mesta. Ponudbe pod „Uradnik“ na upravo „Jutra“. 424/2—1

Išče se priprosto deklo za trgovino oddaljeno pol ure od Ljubljane. Natančneje v „Prvi anončni pisarni“. 581/3—1

Dve gospodinjci se sprejme na zračno stanovanje in dobro hrano. Rimska cesta 23, I. nadst. 580

Dobro idoča gostilna

in trgovina se takoj odda v najem. Najkasneje do 15. oktobra. Naslov pove uprava „Jutra“.

L. J. Fröhlich

sobni slikar in plesarski mojster, dekoracije, napisi in cerkveno slikarstvo Ljubljana, Hrenova ulica 17. Poštno-hranilnični račun štev. 67.626.

Sprejme se

učenec

v trgovino z mešanim blagom. I. Langus, Šoštanj.

Malomestne tradicije

Češko spisal V. Štech, prevel V. M. Zalar. (Repertoarna igra češkega „Nar. divadla“ v Pragi.)

Pet moških, dve ženski vloji.

Cena 60 vinarjev.

Dobiva se v knjigarnah in pri založniku V. M. Zalarju v Ljubljani.

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dea

J. ZAMLJEN

čevarski mojster V LJUBLJANI

— Sodnijska ulica št. 3 —

Dobe se tudi izgotovljena obuvala. Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

sveže preste

ter iste na zahtevo dostavljam na dom. Pekarja ŽAGAR, Dunajska cesta 9.

sveže preste

ter iste na zahtevo dostavljam na dom. Pekarja ŽAGAR, Dunajska cesta 9.

Podružnica „Jutra“

za Sp. Šiško in okolico

v Sp. Šiški, Celovška cesta št. 13, (v hiši g. Moharja) nasproti cerkve,

sprejema poročila za uredniški del lista, oglase, naročnino itd.

Uradne ure od 2.—5. popoldne.

SODE

ovo ohranjene, stare in nove, velike in male, prodaja

IVAN BUGGENIG sodar

Cesta na Rudolfovo želez. 5.

Andrej Trškan

posestnik in gostilničar

danes ob 1/6. uro zjutraj, previden s tolažili sv. vere v starosti 66 let, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnika se vrši danes v četrtek, dne 28. septembra t. l. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Cegnarjeva ulica št. 4, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše za dušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Petra.

Bodi mu blag spomin!

V Ljubljani, dne 27. septembra 1911.

Žalujoči ostali.

I. slovenski pogrebni zavod Jos. Turk.

Trgovec ali obrtnik

mora, ako hoče napredovati, opozarjati občinstvo na svojo trgovino. Reklama je duša vsakega podjetja in vsak trgovec ali obrtnik,

ki noče biti skrit

samo v svoji ulici, ampak hoče dobiti odjemalce iz vseh delov mesta in tudi z dežele,

bo inseriral v „Jutru“

ki se čita in je priljubljeno povsod po Slovenskem.

40 klavirjev in harmonijev

dvornih tvrdk: Bösendorfer, Czapka, Heitzmann, Stelzhammer in Hörngl

nudim slavnemu občinstvu na vpogled in izbiro. Ker sem izključno edini zastopnik na Kranjskem zgoraj omenjenih dvornih tvrdk, svarim vsakogar pred nakupom event. falzifikatov. Vsakdo kupi pri meni za najmanjše obroke (K 18—) najboljši instrument.

Najcenejša izposojevalnica. — Točna postrežba. — Violine od 5 K naprej. — Vse glasbeno orodje in muzikalije v velikanski zalogi. — Ugaševanja in popravila vseh glasbil.

ALFONZ BREZNIK

c. kr. izvedenec in učitelj „Glasb. Mat.“

Ljubljana, Kongresni trg štev. 15.

Jutro se prodaja v Trstu

po 6 vinarjev

v naslednjih tobakarnah:

Becher ulica Stadion,	Bruna, ulica del Rivo,
Trevisan ulica Fontana,	Bubnič, ulica Sette Fontane,
Pipan, ulica Fabra,	Gramaticopulo, ul. Barriera,
Bevk, trg Goldoni,	Spöder, ulica Barriera,
Vovk, ulica Carducci,	Lavrenčič, Vojašnični trg,
Sekovar, Vojašnični trg,	Benusi, Greta,
Hrast. Poštni trg,	Kichel, Rojan,
Mož, ulica Miramar,	Baje, ulica Geppa,
Magolo, ulica Belvedere,	Luzatto, ulica Acquedotto,
Geržina, Rojan,	Segulin, ulica Industria,
Raunacher, Campo Marzio,	Lug, ulica S. Lucia,
Bruna, SS. Martiri,	Zidar, Sv. M. Magdalena,
Ercigoj, ulica Massimiliana,	Hreščak, ulica Belvedere,
Rončelj, ulica S. Maroo.	Cechimi, ulica dell' Istra,

Najbolj varno naložen denar!

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa do 31. dec. 1910 nad 564 milijonov K.

Stanje hranilnih vlog nad 40 milijonov K.

Rezervni zaklad nad 1.200.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica šte. 3.

sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po 4 1/2 % brez odbitka. Nevzdržene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Denar in knjižice se lahko pošiljajo po pošti.

Za varnost naloženega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso davčno močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi izključena vsaka špekulacija z vloženim denarjem.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnice, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa

Kreditno društvo.

Posoja na zemljišča po 5 % in proti poplačevanju dolga po najmanj 1/4 %. Dolžnik pa dolg poplačati tudi poprej, ako hoče. Posoja se tudi na vrednostne papirje.

„JUTRO“ se prodaja v Ljubljani po 6 vinarjev

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Državni kolodvor.
Blaž, Dunajska cesta.
Sever, Krakovski nasip.
Pichler, Kongresni trg.
Češark, Selenburgova ulica.
Dolencec, Prešernova ulica.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Mrzlikar, Sodna ulica.
Šušter, Miklošičeva cesta.
Zupančič, Kolodvorska ulica.
Pirnati, Kolodvorska ulica.
Šenk, Resljeva cesta.
Kotnik, Šiška.
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Košir, Hišlerjeva ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Sušnik, Rimska cesta.
Ušeničnik, Židovska ulica.
Kleinsteln, Jurčičev trg.
Križaj, Sp. Šiška.

Wislak, Gosposka ulica.
Kustrin, Breg.
Tenente, Gradaška ulica.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Šitar, Florjanska ulica.
Blaznik, Stari trg.
Nagode, Mestni trg.
Kane, Sv. Petra cesta.
Treo, Sv. Petra cesta.
Kušar, Sv. Petra cesta.
Podboj, Sv. Petra cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blizjak, Bohoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Sveteč, Zaloška cesta.
Jamšek, Tržaška cesta.
Jezeršek, Zaloška cesta.
Likar, Glince.
Štrkovič, Dunajska cesta.
Klančnik, Tržaška cesta.

Slovenci darujte za „Sokolski dom“ v Borovljah.

Kupujte v slovenski trgovini!

Modna trgovina

O. Jezeršek

na Mestnem trgu

priporoča

svojo veliko izbiro damskih čepic, perila, pletenin, zavratic, rokavic, predpasnikov itd. po znano nizkih cenah.

Dijaki in dijakinje imajo popust!

Mesečna soba

lepo meblirana, se takoj odda v Komenškega ulica št. 16, pritličje, levo.

Naročajte in kupujte „JUTRO!“

Izvod samo po 6 vinarjev.

Največje podjetje konfekcijske stroke je ogromna trgovina

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5

katere ima že začetkom seziije

nad 30.000 komadov svežega blaga
po najnižjih cenah

in to

nad 5000 kom. najfinejših oblek za gospode nad 2000 kom. posameznih hlač in telovnikov
„ 2000 „ najfinejših površnikov, športnih in zimskih sukenj „ 3000 „ oblek za dečke in otroke
„ 3000 „ pelerin „ 15000 „ najmodernejše konfekcije za dame in deklice.

Solidna postrežba.

Priznane nizke cene.

Rezervni zaklad nad pol milijona kron

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

Stanje hranilnih vlog dvajset milijonov kron

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadrugnem domu

v LJUBLJANI

Dunajska cesta šte. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 1/2 % brez amortizacije ali na amortizacije po dogovoru.

Eskomptuje

trgovske menice.

Ustanovljena

leta 1882.

Denarni promet

v letu 1910

K 100.000.000—

Eskomptuje

trgovske menice.

Ustanovljena

leta 1882.

Upravno premoženje

v letu 1910

K 20.500.000—

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

Ustanovljena leta 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu.

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra cesta št. 2, v lastnem domu.

Zavaruje zoper požar na poslopijih, pohištvo in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. — Tekom leta 1910. zavarovalo se je 19.215 oseb za kapital nad 155 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za škode nad 1018 milijonov kron. Premoženje družbe znaša nad 392 milijonov kron.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Vse čisti dobiček se razdeljuje zavarovancem; dosedaj se ga je izplačalo K 2.495.719—.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Reserve in fond K 54.000.000. Izplačane odškodnine in kapitalije K 109.856.860-58. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Pisarne so v lastni bančni hiši.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Zavaruje proti tatvini, razbitju ogledal in okenskih plošč. Škode cenjuje takoj in najkulančneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnkoristne namene.

Del. glavnica: K 5.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad K 610.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.